

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sotilasalan kuljetuksia helpottava kehys UJ 4 / 2026 vp

LsN Johannes Leppo VNK

Perustuslakivaliokunta 13.5.2026

Aluksi

- U-jatkokirjeessä (UJ 4/2026 vp) esitetään (s. 3-10) kattava oikeudellinen kokonaisarvio pj:n kompromissiehdotuksen tarkoituksesta ja sisällöstä.
- Olen osallistunut aktiivisesti U-jatkokirjeen laatimiseen ja yhdyn siinä esitettyyn analyysiin, jonka mukaan merkittävästi muutettu ehdotus voidaan hyväksyä liikenteen ja (tarvittaessa) Euroopan laajuisten verkkojen oikeusperustoilla.
- Näin ollen esitän seuraavassa ainoastaan muutaman U-jatkokirjettä **täydentävän huomion**.

Lupamenettely; täydentävä huomio

- Yhtäkään lupaa ei myönnetä ilman suostumustamme.
- Päätämme itse myöntämiemme lupien ehdoista ja niiden muuttamisesta.
- Ensisijaisesti kyse menettelysäännöistä: määräajoista, vakiolomakkeista, todistuksista, digitaalisesta tietojärjestelmästä jne.
- Ei maahantulon edellytyksistä eikä maassaolosta, vaan kehyksestä kuljetusten järjestämiseksi, useassa tapauksessa sujuvan kauttakulun varmistamiseksi.

Ehdotus ei ole ristiriidassa YUTP:n kanssa

Liikenteen oikeusperustoilla saa vaikuttaa, ja pitää vaikuttaa, myös YUTP-tavoitteiden toteutumiseen. Olennaista että:

- Ehdotus ei vaikuta YUTP-menettelyihin eikä YUTP-toimivallan käyttöön.
- Ehdotuksessa ei määritellä uusia YUTP-**tavoitteita**, eikä tehdä YUTP:n soveltamisalaan kuuluvaa **arviointia** tai YUTP-**valintoja**.
- Esimerkki: EMMERS-järjestelmän aktivointi tapahtuu puhtaasti liikennepoliittisilla perusteilla.
- Pääasiallisena tarkoituksena pysyy **kaksikäyttöisten** kuljetusvälineiden avulla ja kaksikäyttöistä infrastruktuuria käyttäen tapahtuvien kuljetusten järjestäminen ja helpottaminen, joka kattaa myös siviilitoimijoiden operoimat sotilaalliset kuljetukset sekä siviililiikenteelle aiheutuvan haitan minimoimisen. Eli myös liikenteen yleisen sujuvuuden ja turvallisuuden.

Ahvenanmaan asema; täydentävä huomio

- Ahvenanmaan kannalta ongelmallisimmat säännökset on poistettu.
- EMMERS-järjestelmä ei enää automaattisesti sovellu koko unionin alueeseen. Maantieteellinen soveltamisala määritellään aina aktivointipäätöksissä erikseen.
- Kaikkien lupien myöntäminen, lupaehdot ja niiden muuttaminen ovat vastaanottavan jäsenvaltion harkinnassa.
- Voimme itse päättää lupien maantieteellisestä soveltamisalasta, ennalta määritellyistä reiteistä sekä liikennejärjestelyistä, ja näin myös itse rajata Ahvenanmaan myöntämiemme lupien ulkopuolelle.

Suhde perustuslakiin, täydentävä huomio

- Koska oikeusperusta on nyt asianmukainen, ehdotus ei ole ongelmallinen suhteessa perustuslain täysivaltaisuussäätelyyn.
- Kyse ei ole toimivallan siirrosta valtiosääntöoikeudellisessa merkityksessä eikä Suomen täysivaltaisuuden rajoituksesta.
- Kompromissiehdotuksen 6 (4) artiklan edellytykset antavat jäsenvaltioille laajan harkintavallan.
- Velvollisuus perustella toiselle jäsenvaltiolle jo myönnetyn tilapäisen luvan peruttaminen/keskeyttäminen voidaan katsoa **vilpittömän yhteistyön** periaatteen (SEU 4 (3) artikla) edellyttämäksi toimeksi.

21 artikla: ensisijainen pääsy; täydentävä huomio

- Ensisijainen pääsy EMMERS-järjestelmän ollessa aktivoituna edellyttää aina ensin sitä, että jäsenvaltio antaa kuljetukselle **luvan**. Ilman lupaa ei ole ensisijaista pääsyäkään.
- Tämän jälkeen ensisijainen pääsy edellyttää aina nimenomaista **pyyntöä**, jossa täsmennetään kuljetuksen odotettu saapumisaika ja kesto, ajoneuvojen lukumäärä, rahdin kuvaus, jne. jne.
- Lisäksi kuljetuksen suorittajan on **erikseen pyydettävä** yksittäiset reitit, satamapalvelut, lennonjohtopalvelut, jne.
- Ensisijainen pääsy toteutuu siis aina **kuljetuskohtaisesti**, tarkasti yksilöidysti ja **kestoltaan** rajoitetusti.
- Nämä seikat on syytä ottaa huomioon arvioitaessa sitä, millaisia omaisuudensuojan ja elinkeinovapauden rajoituksia artiklasta voi lopulta seurata.

38 artikla tilapäinen määräysvalta; täydentävä huomio

- Jäsenvaltioille jää laaja harkintavalta säätää kehyksestä itse 2 vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta.
- 5.5. toimitetussa kompromissiehdotuksessa artiklaan on lisätty määräys, jonka mukaan **päätös kehyksen soveltamisesta** on aina vastaanottavan jäsenvaltion harkinnassa ja vastuulla, lakiin perustuvana tilapäisenä toimenä ja viimeisenä keinona, kun vaihtoehtoisesta ratkaisusta ei kyetä sopimaan.